

God. VI.

Šibenik, u sredu 6. travnja 1910.

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilije sv. Jakova. — Oglas tiskaju se po 6 para peti redakciji ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvalne tiskaju se po 20 para po peti redakciji. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Utvara . . .

Na 4. o. m. u ponedjeljak, na svetčani dan, drži utvara skupštinu u Šibeniku, nakonam, kako piše glasilo za interes, da se preporodi i ulije novog života u zamre svoje žile.

Mali Uzkrš imao joj je pak služiti, da se porazgovori njezin saborski klub i upravni odbor, koji će svoje važne zaključke iznijeti pred skupštinu.

I skupština je bila i prošla, a utvara ostaje utvaram.

Polički rasap, razdor, darmar, nesklad, koji po mišenju raznih glasila utvara, u njezinim redovima vlasta, ostao je. A ipak bili su sastali u znaku mira i ljubavi gospode splitske „radikalne“, „demokratske“ i „liberalne“ dalmatinske. Kako su se samo sokolili na zajednički preporod!

„Crvena Hrvatska“ zaboravila svu srčbu proti Ivčevićem, Madirazzan, Mihaljevićem itd. od straha pred reakcijom pravaša, koja da prieti svim strankama.

„Sloboda“ radi isto, jer njoj je do toga, da ne odvisni elementi budu imali odlučan uticaj u javnim poslovima i da se stvari narodu odgovarajuća vladačuća stranka“ prolji natražnjačtu pravaša.

„Obzor“ kliče, da svi napredni elementi život, dug i čit život utvara, jer „da oni isti političari koji su napadali, uvidjući koliko je nužan njezin život, jer ih plasi, što bi moglo iz-a njezina raznula doći“.

Glasilo za interes pak izvan sebe od radoši što se javlja toliko nježnih drugova, to sačeće nad umruncem utvarom opravdava „kaotičkim stanjem“, „izbjeganjem na površinu nježnih pojava“, „proturanjem u preve redove manje kulturnih elemenata“, „pravaskom obstrukcijom“ itd. itd., veleći da se „potresla savijest mnogih“ i odmah se uvidio, da je „skrajna nužda da se opet svi bolji elementi u zemljini okupe“ u stranci utvara, jer da ona nije balast u našem javnom životu“, nego da ipak „treba nutarnju sanaciju, ako će se svi njezini svestni članovi samopričorno podupirati“ jer tada će se povratiti sretna vremena god. 1905.

I eto ta sreća vremena barem u želji se povratio. Skupština je bila u „njegovojčinu psihološkog momenta“ kako kaže „Obzor“.

Pak? Bio je u Šibeniku cieli štab sa svim mogućim načelnicima, predsjednicima, glavarima i čaušima. Blažnici deklamirao, Ivčević Šutro, Mihaljević se rugao, Trumbić ne pristupio, „mlade“ sile mudrovale nad izpravnosću sanja, pa se izabralo predsjednikom „stranke“ stari gospodin kap. Niko Duboković.

I sada plove ladjad! Na zapovijedi je kapetan, izkušan pomorac. Ali kapetan, pa bio i najbolji i najdovažniji, ne može trošnju ladjad, koja

sa svih strana „čini vodu“, nego dovesti najviše do kakove makar i grebenaste plitčine i tu ju nasukati.

A da je ladja već na grebenu, najbolji je baš dokaz što joj je Duboković postavljen za kapetana, jer se govorilo: „Alla dakako hoće se u prvom redu čovjek, koji bi stupio na čelo te stranke, čovjek u koga bi imala ponudjana cjev zemlja, čovjek koji bi mogao da impunuje (ovo sve kaže „Obzor“ a mi ni. Op. P.) i prema gore i prema dolje. Imamo mi takova čovjeka i bit će sreća, padne li izbor na njega: Dr. Ante Trumbić“ a.

All te sreće nije bilo, a utvara zaključila stazi na grebenu i čekati u svoj zagrijaj Smodlaku sa „demokratima“ i Čingriju sa „samostalnim“. . . i taj zagrijaj bi imao biti naknadni izbor za Bečki parlament.

I gle čuda! Pred izborom utvara i ne govorila na skupštini o tom izboru. Naravno, jer su se sporazumili da im treba raditi svima složno protiv stranci prava. Nego ipak govorili da će dojučerašnji predsjednički izbor Dr. V. Mihaljević kandidirati, izvanstranačka u tom sredu.

Nego o tom izboru mi čemo progovoriti drugi put, a sada smo hijeli samo navesti njeke glasove koji dokazuju da se „demokrati“, „liberali“, „samostalni elementi“, „bolji i najbolji“ nastoje okupiti u jedno pred strahom od stranke i u njezinih „manji kulturnih elemenata“. Naveli smo te glasove, koje smo odavna naveli i dragi naši, da je da se izpuno što smo govorili, naime da će sve stranke biti za utvickanak u Arhivu ministarstva financija.

Izjava objavljenog zastupnika Dr. Ante Dulibića umirla je uzravne duhove skupština, te primljena i jednoglasno odobrena sa poklonom. Živo naš zastupnik Dr. Ante Dulibić.

Član Josip Tamáča iz dozvoljene mu riječi predložio je skupštini razne zaključke na prihvatu, te čita:

1.) Daje se našlog zadružnog upravi, da na kompetentnom mjestu prosjeduje protiv uprave parobrodarskog društva „Dalmacija“, radi toga što protuzakonito pobira pristojbine pri ukrcavanju robe vandobno, od naroda, dok bi ove kad se malo bude promatra i prouči ovaj zakon faktično baš Dalmacija očutila bi najviše žalac tog pogubnog zakona. Obriće da će živo nastojati da se taj zakon nepopravi, te da su i ostali zastupnici svi solidarni i izriče nadu, da će načrt toga zakona biti za utvickanak u Arhivu ministarstva financija.

2.) Daje se našlog zadružnog upravi, da na mjerodavnom mjestu poradi da se obziru na vinski krizu snizi prevozna tarifa na željeznicama i parobrodovima, koliko u prenušu do većih luka van pokrajine; toliko između malih i srednjih luka u pokrajini.

3.) Daje se našlog zadružnog upravi da poradi na mjerodavnom mjestu, kako se nebi sprječavao pokrajini namet na pivo (biru) kao i to da uzastoji kod pojedinih občinskih upraviteljstava u kotaru da ne budu blage ruke pri dozvoli prodaje pive u krémama; a ako proglašava vlast izda ovakovu dozvolu protiv privole občine, tad neka se učini sve moguće da se ovakova dozvola ukine.

4.) Daje se našlog zadružnog upravi ita na kompetentnom mjestu poradi, kako bi ratna mornarica i parobrodarska društva subvencionirana od države nabavljala vina i ulje iz Dalmacije.

5.) Neka zadružna uprava poradi oko toga da se u kotaru podigne nekoliko uzornih vi-

zad 60 godina, kad na jezile nije bio razvijen, kao sada, te kad je hrvatski knjiga težko bilo imati, on je cieli Dantove Pakao onda preveo. Ali radi nevoljnih tadašnjih okolnosti, taj krasni njegov prevod, još tadašnjas ostao je u rukopisu.

O njemu možemo reći, da je bio uz pok. A. Kuzmanića za Dalmaciju ono što je bio Gaj za Hrvatsku. On je bio jedan od najglavnijih suradnika Dalmatinske „Zore“. Bio je za više godina i načelnik naše občine, te dva puta naš zastupnik na dalm. saboru, prvi put g. 1861., ali tada biesna autonomačka većina uništila je njegov izbor tobožnjim i smješnjim razlogom, da je g. 1850. bio karbunar, a drugi put g. 1871., te je malo zatim umro.

Ovdje se je radio Kažimir Ljubić, vrli narodni borac i neumorni narodni zastupnik i predsjednik na zemalj. odboru, a kasnije radi njegova riedkih vrline i poznavanja upravnih posala, a osobito onih kojih se tiče uprave naših občina, bio je odabran tajnikom zem. odbora. U tom svojstvu je mnogo i mnogo radio, tako da je u zadnje doba bio i oslijepio, te kukavom mirovinom, što mu odbor bio udio, amo u domovinu bio se preselio, te do zadnjeg dana svog radnog života u svim narodnim pitanjima

nograda za same zabiljege, kao i to da se uzastoji o toga kako bi se umanjila sjeca maslina, a posadilo što više maslina navrnutih na divljake uzgojenih iz sjemena.

6.) Neki se nastoji što više proširiti godišnja duhana, a preporučuje se c. k. vladu, da uputi svoje organe neka budu susretljivi prama gojitevima duhana i neka isti bolje plaćaju.

7.) Neka uprava zadruge uzastoji kako bi parobrodarsko društvo „Dalmatia“ snizilo prevoznu cenu na robu i putnicima a osobito težim u ovom kotaru, a u tom smislu da poradi i kod uprave državne željeznice za prugu Knin-Sibenik.

8.) Skupština prosjeduje protiv objave Ženskog Gospodarskog Vieča da svaki član zadruge nemaju da pridigne za svoju parobudu više od 1 kg gumenih trakova, kad ima u kotaru i takvih, kojima je zbilja potreba više od 1 kg gume, a pravedno je da se takvom dade toliko gume koliko im je faktično potreba, a Gospodarska Zadruga neka pazi da nebi tko prekomjerno pitao gume.

Zaključci predloženi po članu Josipu Tamáču bijahu po skupštini jednoglasno prihvati, uz dodatak g. Vlade Kuljica da se sví danas primljene zaključke dostave svim občinam i kotarskim gospodarskim zadrugam u pokrajini.

Iza toga uzimajući rječ uveličeni gosp. Dr. Mate Drinković zastupnik na saboru dalmatinskem i u svom govoru razlaže kako su bezkamatni zajmovi koristni i potrebni da se vinogradarstvo podigne. Razlaže kako se je težkom mukom izpostavilo da sabor glasuje u prošloj zasedanju kavkavu svolu u istu svrhu, ali da se malo imademo od te kavkave svote nadati, jer zemaljski odbor kako je danas sastavljen nemari za težak statis, te će vrlo kašno razpoložiti sa onom po saboru glasovanom svotom, uslijed čega će zakašniti i državni doprinos, koji je država dužna da dade vinogradarima u svrhu bezkamatnog zajma. Veli da je Pojedolsko Vieče dužno da pozove Zemaljski Odbor da na temelju poprimljenog zaključka dalmatinskog sabora bez otezanja pospiši da doznamen po saboru dozvoljene svote za bezkamatne zajmove.

Predlaže da Kotarska Gospodarska Zadruga u tom smislu zatraži kod Ženskog Gospodarskog Vieča pospješenje pitanja bezkamatnih zajmoveva da obnovu filoserovalištva i blagajničke poslove, da bi bilo pravedno da mu se odsele doznamen primjerena plaća za njeovo poslovanje. Izliče da je nastala potreba da Zadruga unajmi primjereni stan za ued i

Ovaj predlog bio je takodjer od skupštine jednoglasno primljen.

Pri koncu predsjednik izjavlja skupštini da se je poslovanje uslijed velikog broja zadraga veoma proširilo, te da tajnik ima i po ciele dane posle, te da ako je do sada kroz tri godine marljivo i bezplatno obavljao i tajničke i blagajničke poslove, da bi bilo pravedno da mu se odsele doznamen primjerena plaća za njeovo poslovanje. Izliče da je nastala potreba da Zadruga unajmi primjereni stan za ued i

nih knjižica bogoljubnog sadržaja. Radi njevih vrline, pobožnosti i a učenosti, Lušić bi jaše od svog reda izabran generalnim defini torom u Rimu, i tu riedku čast za mnogo godina pothvalio i revno obnašao, te mnogo godina u Rimu proživio, a onda am u starijim godinam u našem manastiru povukao se te u potku životu, a u istu svrhu, pa je god. 1889. ovdje i umro. Njegova smrt velikim sažaljenjem bi primljena od cieleg gradjanstva, te je s toga njegovom sljajnom sprovdou gradjanstvo u velike sudjelovalo. Da je pokonjik pokornički živio, svjedoči jedna osoba, koja je tada živila u samostanu, osim što preostala braća u istom mogu svjedočiti, kako otac Lušić svake noći, bilo zimi, bilo sumi, na samu ponoć bi se ustao, tad vremem u crkvi bližnji kor i tut skrušeno je bilo sve do Zdrave Marije, tad bi pošao zvati momka, koji je blizu kora spavao, da idje, zvati Zdravu Mariju, a on u sakrestiju, da se oblači i da reče sv. misu. Sad njegov sinovac fra Franje Lušić obnaša istu čast generalnom defini torom.

Pošto neimamo na žalos hrvatski povjesta nički našeg Primorja, osim nekoliko članaka po knjigam, dobro bi bilo da se Lušić prevede i upotpuni, kako bi još bilo dobro i životopis

prostorije za magazu, a da sama članarina zadržava neće moći da pokrije ove troškove, te će morati i občina štograd žrtvovati u tu koristnu svrhu.

Pošto niko više nepita rječ g. predsjednik zahvaljuje skupština na toli brojnom učešću u skupštini, te pozdravlja skupštine sa dovikom, do vidjenja kod buduće skupštine u još većem broju, te zaključi skupštinu i sat poslije podne.

Zitomir.

Političke vesti.

Politički položaj u Austriji sveudil je nejasan. Ne ima gotovo dana, da se između vlasti i stranaka te između stranaka međusobno ne bi vodili kakovi pregovori o sporazumu, — ali uza sve to do sporazuma se ne dolazi. Već se, da postoji nekakova radna većina, — ali se nitičko ne može u nju pouzdati a najmanje vlasta, jer sve skupine, koje se nalaze u toj većini, pridržavaju se svakom zgodnom „slobodne ruke“. Tako njemačka narodna udružba, tako poljski klub, tako kršćanski socijalci. Novo zasjedanje u rujnaru započet je 14 travnja, ali ni živa duša ne zna, što će doneti i kako će se svršiti. Ozbiljni političari znaju vrlo dobro, a to osjećaju i sve stranke, da se bez saniranja češkog sabora neće popraviti ni prilike u bečkom parlamentu.

Izaslanstvo iz Bosne u Zagreb. U Zagrebu je bilo posebno izaslanstvo iz Bosne, da preglede uredjenje hrvatskog sabora, prema kome bi se imao urediti novi bosanski sabor. Ponjet će sobom i poslovnik hrvatskog sabora, da prema njemu uredi poslovnik bosanskog sabora.

Luegerov nasljednik. „Zeit“ javlja sa otoka Brioni, da je između priestolonasljednika Franje Ferdinanda i ministra trgovine Weisskirchnera, koji onđe boravio prošlih dana, došlo do veoma važnih pregovora. Razpravljalo se je o običem političkom položaju, a osobito o pitanju izbora bečkog načelnika. Pri tom rekli, da je se razpravljalo i o pitanju eventualnih promjena sadašnje vlaste, jer dr. Weisskirchner neće da postavlja nikakvih zahtjeva pregađivanju Luegerov oporeku i svom imenovanju za načelnika, što bi svu u bečkom gradskom vjeću pozdravili sa najvećim veseljem.

Kažu, da u višim krugovima dra. Weisskirchnera, radije nego budućeg ministra predsjednika žele vidjeti kao bečkog načelnika.

Pogovara se, da će dr. Weisskirchner ovog mjeseca predati ostavku i prenjeti svoju novu službu načelniku Beča.

Položaj u Ugarskoj. Glasilo Justhove stranke „Magyarorszag“ sve žeće napada na gabinet grofa Khuhen-Hedervaryja. U jednom broju izvodi list, da vlada napose u južnoj Ugarskoj tjeru krajnu korupciju. Sadašnji gašenici spremari je, da za velike svote novaca svakoga promaknu u viši činovni razred.

Povratak bug. kralja. Kralj Ferdinand i kraljica Eleonora vratili su se iz Carigrada u Sofiju. O njihovu posjetu u Carigradu dan je službeni komunikat, koji su utancali turski i bugarski ministri izvanjskih posala, a koji veli: Posjet urođio je najboljim poslijedicama gledje uvršćenja tursko-bugarskog odnosa. Sastanak vladara i direktni saobraćaj obostranih državnika urođili su izvrstnim rezultatima, te su utvrdili da sudionika uvjerenje, da politička sloga i prijateljstva radja to sretnijim rezultatima, što više im pogoduje zemljopisni, potopljanju načinu, a takovih vrednih i marnih ljudi na literatom i prosvetnjenu polju, Bogu hvala; još imademo.

Možemo još smatrati makaraninom, jer od malih godina cieli svoj život u ovom manastiru proboravio i ovdje nazad pre godinu i umro, vrog sumarinjin, nezaboravnog vrlo čednog i uzornog svećenika fra. Gabra Puratića, tjesnog prijatelja i vrlo cijenjenog ne samo, nego i vrlo uvaženo gospodinjstvu pok. Pavlinovića, koji poradi njegove ostromnosti, tankog poznavanja našeg hrvatskog jezika, u svim svojim djelima i spisima isti je pokojnik vazda držao za svjetjnika. Greshota, da ovaj vredni i učeni franjevac radi svoje velike skromnosti u rukopisu nije ništa iz sebe ostavio, da bi doisto bilo vredno da se tiska, a osobito njegove propovedi, ali je on malo prije svoje smrti, sve rukopise u oganj bacio.

(Slijedi.)

Još o uvredi učiteljstvu.

U predzadnjem broju doneli smo dopis, u komu je podignuta proti Dru. Jerku Machiedo obutuba, da je u sjednici pokrajinskog školskog većia na način, koji se ne da kvalificirati, uvratio pitomkinje dubrovačke preparandije.

Na tu obutubu planuo je „Narodni List“, koji se je toliko zaletio, te je čak uvratio, da je doznao od osobe, koja može da bude dobro informirana, kako je ono što je utvrđeno u spomenutom dopisu laž, infamija, banditstvo, te još uz to i naš list obasipaje svakakovim uvredama. Ne slijedi ni pravaštvo naše, jer da smo mi to iznigli u svrhu političke borbe proti gosp. Machiedu.

Takav način pravdanja, koje upotrebljava „Narodni List“ mora da još jače utvrdi svaku, koja se je u pokrajinskom školskom veću zbijila dogodilo, što se po cijelom Zadru tvrdi, a što je i „Hrvatska Kruna“ još drastičniji od nas iznigli. Za svakoga mora naime biti jasno, da „Narodni List“ nije dobio od članova pokrajinskog školskog veća obaviesi o tim izrazima, koje je naš dopisnik napisao, jer se isti poslije našeg dopisa u predmetu drže posve rezervirano.

Nadaleko nije da i član redakcije „Narodnog List“ nije u pokrajinskom školskom vjeću. Napokon, nijedan član vlaste nije mogao dati više izaslaže u „Smotri“, prema tomu po kojoj osobi dobro informiranoj zna da ono uvrede nisu bile izrečene? Zašto „Narodni List“ ne imenuje tu osobu?

Za to, jer „Narodni List“ samo badava lupa u vjetar i hoće da opravda što se opravdati ne da, a nijedne osobe dobro informirane nema koja bi mogla reći da je naš dopis lažan itd. itd.

Najviše dopisnik kako doznao je za tu uvredu od osoba, koje su u doticaju sa članovima pokrajinskog školskog veća, i bile svjedokom ogorčenja, kojemu su ti članovi davali izzata na palom uvedrem.

Znamo također, da je po sredini i nejaka igra sa zapisnikom dočinje sjeđnice, paže da se je i nješto iztraživalo vrhu načina, kako je stvar izbila u javnost... Nego o tomu do potrebe drugi put.

Mi prema tomu tražimo da se iznesu u javnost točno, koje su rječi glede ove stvari pale u odnosnoj sjeđnici, a da javnost uzmognu prosuditi, kako je baš bilo. Zahtjev ovaj čedan je i nužno je da se sa kompetentne strane istom udovolji.

Prema divljačkom pisanju „Narodnoga List“ primili smo u opreci sa istim od g. Dr. F. Machieda slijedeće pismo, koje premda ne odgovara svim propisima izpravka i nebi bili primorani objelodaniti ga, ipak donosimo. To pismo glasi:

Molin Vas najlujnije, da u cijenjenom listu uvrstite kao izpravak koliko slijedi:

Ne odgovara istini što je pisano u br. 426 „Hrv. Rječi“, da bih ja bio uvršten u sjednici pokr. škol. veća, da su pitomice dubrovačke parandije sinonim... nadopunjak česa biva izostavljen, jer gadan, a po sebi razumijev.

Izjavljam, da niti sam ikada izrazio takovo moje mnenje o pitomkinjama dubrovačke parandije, niti sam imao kada takovo mnenje o istima, niti mogao imati.

Na podkrepu mojih tvrdnja navajam samu okolnost, da i ja imam rođenu sestru tek svršenu učiteljicu, pitomkinju dubrovačke parandije.

Zahvaljujući Vam na uslužnosti, bilježim se sa štovanjem
Dr. Jerko Machiedo.

Hvar, 31. ožujka 1910.

Za občinske činovnike.

Dne 3. i. m. u 10 i pol sati iz jutra započela je u občinskoj većnici u Splitu najavljenja godišnja skupština Zadružne občinske činovnika Dalmacijei.

Odariv na poziv za ovu skupštinu bio je u obče dolar, napose pak osobno učestvovanje nije bilo baš brojno, što je požaliti, dok se je pismeno i ovom prigodom javilo mnogo članova.

Sjednica je tekla u najljepšem skladu, te je kod svih tačaka dnevnoga reda postignut bratski sporazum.

Najprije je predsjednik Zadružne g. Mikacić proglašio lijepo izvješće o radu zadružne uprave od njezina ustrojenja do danas, te između ostalih njenih nastojanja s osobitim zadovoljstvom spomenuto zastuplju, što je zadružna ima u tome, gdje je občinskom činovništvu pokrajinskim zakonom zajamčeno sniženje službe od 40 na 35 godina, a koje se sniženje očekuje, dan po dan da će dobiti previšnju površinu.

Pročitan je onda izvještaj blagajnika, iz

kojeg se uvidjelo, da prizecanje novčano zadržu niže još uzsledilo onako, kako bi moral, ali se to i opravdalo razlogom, što će se članarina tek onda za stalno redovito uplaćivati, netom zadružna počne izdavati svoje glasilo i najavi konstituiranje svoje uprave.

Pri taki o pravilima za službu občinskih činovnika (službeno pragmati) bilo je duga pretresavanja. Naloženo je upravi, da na temelju izmjenjenih nazora sastavi konačna pravila, a u isto doba imenovan je načelnik odbora, koji će skupa s upravom pregledati načetih pravila i podnjeti ga na odobrenje saboru preko zemaljskog odbora.

Pri četvrtoj tački pala je odluka o izdavanju zadružnog glasila, te je utvršćeno da ista mora svakako izći u svibnju o.g.

Prešlo je na tim da izbor zadružne uprave za god. 1910. Izabranu su sledeća gospoda: Predsjednikom g. D. Mikacić, podpredsjednikom g. Dr. S. Bulat, tajnikom g. Ivo Antečić, blagajnikom g. Petar Monti, a odbornicom g. Kulišić, Kovačev i Regner.

Mlađoj zadruzi i njenoj upravi želimo od sreća najljepše uspjehu, jer zbijila občinski činovnici koliko su god imali potrebe da se okupe u jedno udržavanje, toliko i zasljužuju, da im se obvezidili bolja budućnost obzirno na njihovo zvanje spojeno s tolikim trudom i odgovornošću.

Je li potrebit ribarski savez?

U „Piručniku za ribarske zadruge“ sastavljenom po želji srednjeg povjerenstva za pomorsko ribarstvo, u §. 27. čitamo: „Zadružna zasnovana na temelju svog pravilnika podvrgnuta se preglebi sa strane Žemaljskog Odbora u... i to, dok pravo pregleđivanje ne predje u Zadružni Ribarski Savez (za Trst, Istru i Goricu i za Dalmaciju) sastavljući u dogovoru sa zanimanicima odnosna pravila.“

Zanjetici dakle potrebu Ribarskog Saveza značilo bi i pomorskoj vlasti dovinuti: sljepto raditi, dok nam najljepše u susret ide, znajući da trošak i potrežko. Gospoda po tomu koja se dižu protiv Ribarskog Savezu ili nisu čitali, a onda su zlo učinili, sudeći, ili nisu htjeli odčepiti i pomorskoj vlasti, da se ne zamjere, onda još gore — Terfum nemože biti.

Kako u svakom podhvatu može biti uz dobru i lošu stranu, to se je moglo dogoditi i pri osnivanju Ribarskog Saveza. Kao što kriza sa vinom nagoni ljudi da spase što se spasiš dade, tako i kriza sa ljutom ribom morala je da prene naše ljude od sna, i da utječe s kakovim inicitativom glas vajpičnih. U Dalmaciji postojalo je 14 ribarskih zadružnica. Od tih bilo ih je u Zadružnom Savezu 7; tamnoljub. Zadružni Savez u Splitskoj imao je pri ruci subvenciju, osoblike, polovicu registriranih zadružnica i nije čuo se dužnim, da nješto uradi, da zaviri u morsko dno. Ta i ribari su stvorili boži. Podudarbu Zadružne Saveze na jedanput prijavili se 12 konstituiranih zadružnica i njike su već bile u Svezi, i time prisilile ga da udari temelj i dade novi pravac ribarstvu. Mnogi načinosti i pišu, a malo poznaju otroke, zaljeve, mjesto, a i legla ribe; dok ljudi na pomorskoj vlasti držeći pred sobom statistiku ribarstva i kartu Dalmacije stvaraju Piručnik i pravila u njemu, i potruši na: osnuju Ribarski Savez. Kada čovjek ima u glavi sve otroke Dalmacije, selja pri moru, kada je okušao upravo one preadmiratske komunikacije, a to baš u središtu ribara: kotar Dubrovački, otoci Mjet i Lastovo, dio Korčule, ista srednja Dalmacija, otoci Šibenski i Zadarški, onda vidi i sam da nitko ribaru pomoći ne može izmudruživanja putem zadružne a preko Ribarskog Saveza, koji bi morao biti gvozdeni obrub, da čvrsto drži na okupu, da podvrgne zapruku reda i zakona onog još dobrim diegom nepokornog i samovoljnog ribara, koji je rek bi z biesa valova naučio prkos pri obilnosti, a iz morske tisine trpeći nevolju; Čega se boje stanoviti ljudi, a to baš oni koji nisu ribari, mislimo najviše pišu i viču? Moguće da se boje, da će se zadružna i njihovog saveza biti više nereda na moru, ili manje ribe u moru, ili da možda više ribe ni jesti neće.

Brod nas zadružna ribarski neplaši, koliko ni one 260 kreditih i gospodarskih, koje pridaju tri mačke savezima. — Ne plaši nas ni silni kapital, jer je kod ribarskih zadružnica razmjerno manji i manje izložen. Utamanjenje ribe, niti čim više zadružna, više nadzora, manje samovolje, zlorabe, manje egoizma, više javnosti, dogovora, kritike i uljedbe, u jedino više zauzimanja.

More se izcrpiti neće, jer će putem zadružna nestati svih onih uništjujućih načina i

sredstava, prije nego sa svima zakonima, dok će se sastajanjem, izmjenjivanjem misli na peru i na sastancima ljudi svesti, da ne samo racionalno love, već i goje ribe.

Tko je naveo našu težaku, da racionalno obradjuju polja, priredjuju proizvode, ako ne najboljim dijelom Zadruge, a nješto i putem vlasti? Gdje je težak naprednji, ako ne zadružar? Tko je sveo u brazdu kamatinac, ako ne dijelom u liepe dijelom u ružne, zadružari su svojim Zadružama? Imamo dakle najbolje nade, da će i naši ribari sa svojima zadružama preko Saveza ljepe urediti, sebi na korist i ponos.

Ako su Dalmaciji danas u mnogima mjestima izkorijenjeni, to je pojedina vrst ribe, nije li tomu baš uzrok nesrednji do sada odnošaj ribara?

Dok su jedrenjače plove našim morem, došle su nam oni sivi sokolovi prinosili slavu svjetom, a baš danas trebamo da se narod što više posveti moru, e da nam ne izmire svaka spomen na morske sokolove; a kako se ribarski zalogaj težko probavalja, nemamo se bojati, da će i naši zagorci brzo ladje i mreže nabavljati.

Najpreča doduše potreba jest, da mi što bolje prodamo i našu ribu, i da što više novca unesemo u pokrajinski školski vjećnik, a to čemo brojem dobro uredjenih zadružnica, ujedinjenih samo u jednom, a to Ribarskom Saveznu. Tko će bolje urediti izvoz rive, što biži prevoz iste do najdaljnijih središte ako ne zadruge preko svog saveza?

Zbijala njeki ljudi kod nas hoće da budu upravo siromašni duhom, a evo zašto: Vlada je znala, da u Dalmaciji postoji ne jedan Savez, već tri mogla je ne stavljati u svoj plan podnijeći Ribarskog Saveza, nije htjela Škrta, a to sive hoće za nas reći, da je bila unapred uvjerenja, da bi se ribarske zadružne raztrkale u jedan, drugi i treći Savez, a da nigdje bolje se neće naći već u svom Savezu; a jer je ta ideja bila plenitvena, koristna a nadajuće izvedljiva, a i jer po svem svjetu i u našoj državi postoje za razne grane i razne udruženje i sveze, stoga su ljudi oko podobodra Zadružne Sveze i pospješili podnijevi. Ribarskog Saveza. Otočanin.

Dopisi.

Iz Murter-Betine.

Kako će vam biti poznato, izaslanje godina karbanja, svršila je prava između Murter-Betine i Banjevac, Radašinovači s druge strane, radi prava državnja u Cnogoriji. Sve pravdalanje bilo je na ogromnu štetu svih tijeva sela, a na korist odvjetnika, koji bi bio i bez našeg parbanja mogao čestito živiti. Ovaj putni trošak, golema šteta neka i nama i svakom bude u usvjet!

Kad došao vrieme da se dva sieku, odošlo mnogi naši seljani, a pošto je svakom dopušteno, osim seljaku, da nosi sivo, i načinjeći se, srameći se svojih nedjela, opakava nagovaranja, ruže i na zao glas slavljuju svoje sela, pa često nanoseš tešku našim interesima i zemljama što mi Betinjan-Murterani imademo u onim stranama nama težko pristupim. Zlobna i opaka ruka sva nam drva zapalila i tako nam veliku štetu navela, mnogom siromašku zalogaj kruha otela, ljušto ga i nemilo učvila. Ovo je sve poznato nadležnim vlastima, pa što su poduzele, da se zljkovači odkrije, uhapsi i Šteta naplati? — Molimo našu občinu, onu Benkovacku, Šumske vlasti, poglavarstvo, neka u tom pogledu naštoje, a budu li baš htjeli, ulovit će noćnu opaku zvjerad, počupat im opaku krila, nek dalje svoga doma, u ludje medješa, unaprijed ne ulaze. Tražimo mir i slobodan rad i uživanje na našim zemljama naših krvnih truda, a našim vlasti dati moraju.

Murterinci-Betinjanj.

Vodice.

Protiv poreza na vino; za bezkriminalni zajam. Ob ovom imala razpravljati pr. poneđeljka najavljenja po vinogradarima Šibenskog okruga javna skupština pod vrednim nebom u Vodicama.

Politička vlast ju zabranila.

U Dalmaciji smo — zemlji iznimaka!

Isti dan imala svoju skupštinu i vodica „Blagajna“. Od 342 njezina člana, 10 nije uzmankalo; skoro svi, i mužko i žensko odzvalo se. Zadružari Vodica, Zaton, Tri-

bunja, Gačeleza, Dazine, Čiste Velige, Čiste Male svi ko jedan oduseljeno pristupili, u jedno kolo se uhvatili.

Na skupštini „Blagajna“ poprimila sliedeće zaključke:

I. Odpisala brzovoj Ministru predsjedniku sliedećeg sadržaja:

„Članovi Blagajne sa štednju i zajmove u Vodicama na izvanrednoj skupštini 4 travnja 1910. jednoglasno poprimile; da se brzovoj podastre Prezvaništenosti Vašoj jednoglasno poprimljeni zaključak, kojim osudjuju zakonsku osnovu o porezu na vino i traže da se isti niti sada niti ikad više nepodastre parlamentu na odobrenje, jer bi stanovništvo Dalmacije ščeralo na seljenje i prosnjaci štap. Dosta je bilo Dalmaciji vinskog ugovora Italijom; uz to filoksera ju hara, a svakovrstni porezi, takse, tlače i globe puštanstvo dnevno grijave, izsavaju.“

II. Dele je nalog svom Ravnateljstvu, da Zemaljskom Gospodarskom Vieču pribaci na znanje i daljnji rad.

„Blagajna“ za štednju i zajmove u Vodicama na svojoj izvanrednoj skupštini obdržanoj 4 travnja 1910. jednoglasno usvoju sliedeći predlog:

Obraća se Zemaljskom Gospodarskom Vieču:

1. Neka bi ono po primjeru drugih i manje vinorodnih pokrajina Monarhije svaka sredstva uložilo, eda bude u djelu stavljen poprimljeni zaključak pokrajinskog Sabora, da vinogradari Dalmacije jednom dobiju K 600.000 (šestostot hiljada) (doprinos pokrajine 60, a države 540 hiljada) bezkamatnog zajma za obnovu nasada amerikanskom lozom;

2. neka bi ono svakim sredstvima uznaštojalo, da li pripomoć bude barem za 10 susjednih godina odimice glasovana i dlijetna iz pokrajinskih i državnih sredstava surazmerno prva prama drugoj za desetinu.

3. neka ono nastoji pred nadležnim vlastima modicirati fiskalnost traženih zajmova, da tako vinogradari izbjegnu užaludnim i suvišnim trošcima, jednom kad občine jamče svojim nekretninam i prizremom za povratak glavnice.

I tako što je politička vlast reda i mira radi zabranila, bilo je u redu i miru.

Pokrajinske vesti.

U obranu prava paše i drvarenja raznih dalmatinskih občina na bosansko-hercegovačkom zemljištu. Dne 31. ožujka o. g. sastadoše se u Zadru u zgradi c. k. namjesništva odaslanici občina zanimanih u pitanju prava paše, drvarenja i drugih prava na bosansko-hercegovačkoj granici, da vičejan o kocanicima što se imaju poduzeti na zaštitu tih prava. Kako je javnosti poznato, stanovnici raznih dalmatinskih občina uživali su od pamstvenika prava paše i razna druga prava na bosansko-hercegovačkom teritoriju. Bosanska vlada iz okupacije išla je zatim, da ta naša prava sve to više ograniči, da sprječi izvršenje istih i da ih na koncu sasvim ukine. Naše se občine barem ima čestvira veka da ta prava sačuvaju. Nu naša državna vlast nije pokazala u obrani tih naših prava koliko eneržije, koliko bosanska vlada u suženju istih. Uza sva postojeća uticanja i ugovore, bosanska vlada hoće da i dalje tako ograniči pravo paše, kako bi isto pomalo sasvim prestalo. Zadnje vještvo obavljeno godine 1906. uz utjecaj vještaka određenih od bosanske i od naše vlade, izpalo je užasno nepovoljno po naše občine. Nego o tome će biti još govora. Sada je red nastaviti borbu u obrani naših prava. Današnji sastanak bio je sazvan inicijativom namještine. Svrha mu je bila, da bi se sve zanimane občine udružile u jedan odbor, koji bi preuzeo na se zadaču, da zastupa interesu naših žitelja pred bosanskim vladom i da vodi daljnju borbu na žasitiju. I očuvanje starodavnih naših prava. Sastanku je predsjedao namještiveni podpredsjednik Tončić, kao vladin izvjestitelj fungirao je savjetnik Golf. Od strane zanimanih občina sudjelovala je sastanka slijeća g. pl. Regner za Drniš i Prominu; Franz Popović i Bilić za Knin; dr. Dublić za Šibenik; načelnik Mudražević i prisj. Marin za Skradin; K. Kulišić za Vrliku; dr. Marović i don Frano Ivančević za Sinj; dr. Jerković i dr. Mladenov za Imotski; Petar Vičan za Ston; Roko Mrča i P. Margaretić za Zaton; Jozo Čurko za Rieku; Mato Kesovija za Dubrovnik; Božo Vragolov i Baldo Miloglav za Cavtat; Julij Franić za Vrgorac; zastupnik Bljadinović; Sava Manojlović; N. Gjurgević, Pero Brajević i Jovo Kollarž za Hercegovinu, don F. Ivančević zastupao je takodjer i občinu Opuzenu.

Nakon odulje živih razprave, u kojoj sudjelovala je gotovo svi prisutni, izbilo je jednoglasno mnenje občinskih odaslanika, da nije ni uputno ni koristno, ni moguće da odbor občina baš preuzeme na se onu akciju, koju je do-

sad državna vlast vodila, jer ako je ova vlast bila slaba naprava bosanskoj upravi, uza svu moć i ugled što mora državna vlast da ima, neće ni odbor občina imati veće snage, pošto bi mu pozicija bila tih slabija, u koliko bi se privatni odbor imao da bori s bosanskom državnom vlasti. Državna naša uprava dužna je, da štiti ugrožena prava naših občina i da ih zastupa prama drugoj, takodjer državnoj vlasti. Občine moraju biti i biti će joj pri ruci. U tom pogledu odaslanici priznaju potrebu, da se občine organizuju u svrhu, da se njihova prava uzmognu što uspješnije iztaknuti i braniti. S toga su odaslanici spravni udružiti se u odbor, koji će vlasti biti pri ruci svim sredstvom, što občinama stoji na razpolaganju na obranu naših prava. Ali taj odbor ne može da sam uzmene sastavu u ruke i da sam vodi daljnju akciju.

Tako bi jednoglasno prihvaćena ovaj zaključak: „Odaslanici dalmatinskih občina zanimanih u posjedu prava paše, drvarenja i drugih prava na bosansko-hercegovačkom zemljištu, konstituiraju se u odbor, komu je svrha da bude pri ruci državnim i zemaljskim vlastim u obrani tih prava savjetom, predložim i podatcem, i da se upozoste i sačuvaju ista prava u starodavnom njihovom obsegu!“

Zatim bijahu izabrani g. dr. Marović predsjednikom, a gg. dr. Jerković i E. Bilić podpredsjednikom odbora, kojemu će slediti biti u Sinju. Pokle su bile iztaknute razne želje, čije je izpunjenje stavljen u izlog od vladinih predstavnika, zbor se je razisao.

Sada ljudi na posao!

Odlazak čestog i vrednog učitelja. Piši nam iz Trogira dne 28. ožujka. U subotu odražen mnoštvo prijatelja i znancara odioše se od nas posle višegodišnjeg boravka vrednijih i čestih učitelja g. Vladimira Vukčića. Njegovim odlažkom trogirska škola gubi izvrstnu silu, puni nesreću i požrtvovanog mara i ljubavi o pouke djece, a grad čestog i izglednog mladića, koji je svojim skladnim i uzornim ponaranjem bio stekao obične simpatije gradjanstva, zasluženo priznanje svojih starješina i iskrreno prijateljstvo kolega. Kao Hrvat radio je skromno ali neumorno, te je rado i od srca pripomagao svaki podhvat oko prosvjetljenja puka. Iztakao se je osobito po uređenju novo ustrojene knjižnice za grad i okolicu, koju je osnovano mjestno hrvatsko-prosvjetno društvo „Berišlavci“ a koja će biti od nепрочиене koristi. Ostavljuje među nama najprešnju spomenu, radujemo se Šibeniku, koji će u njemu stići izvrstnog učitelja, čestog gradjanina i osvjeđenoga Hrvata.

Trogirani.

Hrv. Kat. Akad. Prosv. Društvo „Pavlinović“ za Dalmaciju. P. N. Gosp.! Veliki naznad hrvatskoga naroda, čemu je glavnim uzrokom njegova slaba kultura, potakla je popisano društvo, da što većim širenjem blagovnoga društva, „Sv. Jeronim“ tome barem donekle doškoši. Upravljamo Vam stoga ovaj doprinosni arak, uz rodoljubnu molbu, da uznaštojte kod svojih prijatelja i znancara sakupiti barem po jednu krunu za „Pavlinović obol“, kojim će naše društvo svake godine začlaniti i što više porazdiljiti Svetoperijonimskim knjigama među dalmatinskim seljakinjama i radnicima, a u slijedećim godinama i u drugim dalmatinskim seljakinjama. Čim su se ti gosti izkrcali, pođoće automobilima društva „Sufid“, da razgledaju istomjenu tvornicu karbida u Crnici, a onda vodopad Krke i tamošnje tvornične nameštaje, te se u sva dva podne povratište u Šibenik i posto su razgledali stolni baziliku, krenuše „Pelagosa“ put Zadra, poslavši prvo posjetitev svim ličnostima put Zadra, poslavši prvo posjetitev svim ličnostima put dočeku. Moramo požaltiti, što gosp. ministar za svog kratkog boravka nije pregleđao našu obalu; te se nije licno osvjeđao o škandaloznom stanju iste i o nemogućnosti, da se takodjer dođe dozvole. Nego, držimo da će se bit ipak uveriti o tome, što sam parobrod „Pelagosa“ nije mogao da ostane na svom prvobitnom pristaništu, nego je dozvola dade mjestu drugim parobrodima, preči ništa manje nego uz drvenu obalu iz ribarnice, gdje o obali nema ni govor, već o pravom morskom žalu kao u najzapuštenijem selu.

Očobi vojni inspektor i poglavica Bosne

Nj. Prezvaništeni feldzajgmajstor pl. Varešanin, stigao je parobrodom „Dalmat“ sinoć okolo 6 sati u naš grad dočekan od vojnice oblasti, poglavara savjetnika vit. Rešetara i gradonačelnika dr. Krstelja, s kojim se je održani gost duže vremena zadrižao u razgovoru. Jutros je pregledao mjestno domobransku posadu na vježbama kod sv. Križa. U i sat po podne vojnici „Casino“ priredio mu dinar, preko kojega je na obali svratiš „Šibenska Glazba“. — Kažu nam, da će se Nj. Preuz. zadrižati ovđe još sutra.

Ministarstvo nadzorja trgovackih škola dvorski savjetnik g. Gelsić boravi od dva dana u našem gradu u svrhu da se osvjeđa o našem predku i razvitku većnje trgovackog tečaja zavedena ovđe otrog njekoliko mjeseci. Kako doznamo, gospodin se je nadzornik već preveč vremena polohvalno izrazio o uspjehu ovog tečaja. Mi se nadamo, da će se također gospodin nadzornik osvjeđiti o potrebi, da se u Šibeniku podigne dvorazredna trgovacka škola, glasovana već u saboru u Zadru time, što je isti zajamčio istoj nadzornik godišnji doprinos, te da će i gospodin nadzornik svojim doprinosom, da se do osnutka takove u Šibeniku toli potrebite škole što prije dođe.

Carevinčki vjeće u Beču sazvano je za dan 14. travnja.

Kotarski gospodarskim zadrugam zemaljsko gospodarsko vjeće, u Zadru šalje spise pod obvezom, na kojima se pri dnu po strani povrh hrvatske oznake „službeno postro“ od poštarenja, čita i njemački pripak „Portofreie Dienststache“ određan umenim načinom pečatom. Predsjedništvo gospodarskog vjeća na znanje, e da odmah ukloni ovu godobu, koja baš grozno oči kopa.

„Dalmatu“, parobrodu, kojim je sinčo slijelo bosanska poglavica FZM. Varešanin, desila se pri dolasku malu nezgodu t. j. omotao mu se komop bačen na obalu okolo vjeka. Jutros je okolo vjeka radio ronjac i kopon odmato,

Djetište mjestno presejeno je privremeno u vatrengasne stanci, u kuću g. Paška Stošića, Varašu, gdje je prije bila radionica ratarškoga tečaja.

Gradska redarima. I gosp. Vjekoslav Paladino počivalno se sjediš onim redara, koji u noći 22. ožujka pri poznatom požaru priskoči u pomoć ugroženim stanarima, te je reda-

rima Jušiću, Banu i Čečku poklonio u ime nagrade skupno 40 K.

Iz suda. Prošle semice se je vodila pred okružnim sudom u Šibeniku omašna kaznena parnica protiv 22 obučenika sa 9 svjedoka. Zločin, o komu se je, razpravljalo odigrao se je dneva 30. kolovoza 1908. na dritnjoj ulici, gdje pada glava Jovana Jovica Cefera. Evo kako se je to desilo: Dobra kapljica imala uvek svojih štovatelja, pa je tako i u nedjelju 30. kolovoza 1908. skupila oko sebe u bratskoj kući u Dritnju brojno društvo. Pilo se je u mirak, a kad je pod noć vino dalje u popivke, užetalata se je i družina, bučei i pjevajući dritnjskim ulicama. Nesreća ih namjerila na Jovu Cefera, čovjeka nasilna, koga su neki od izgrednika valjda i od prije imali na Zubu, dok se u drugima nije bila još niti smirila krv radi sinova kavge, što su imali sa Jovinim sinom, Gjuronom. Čuo se povik „Jovo Cefera, udri“. Mnogo se ne hoće, a da augrije već užirane glave i istog trenutka pada po Ceferu kija kamenja. Kroz malo sati Cefer je prebijen izdahnuo. Liečnici su na pokojnoga Ceferu konstatovali 17 ozleda, od kojih 2 smrtonosne, 5 teške i 10 lake naravni i izjavili, da je smr nastala sudjelovanjem svih spomenutih ozleda. Razprava je trajala četiri puta dana i vodio je č. k. sav. Graovac. Obtužbu je s početka zastupao državni odvjetnik Marcoccia, a kašnje njegov zamjenik Dr. Ucović. Obtuženike je bratio Dr. Krstelj, a zagovarale oštetešćenim interesu bio je Dr. Subotić. Tekom cijele razprave opažala se je osobita revnost koli na strani sudbenog dvora toli na strani optužbe i obrane, sve se je pohvalio jagom, kako bi se bolje osvjetlilo događaj koji se je odigrao na slabom svjetlu dritnjskih fenjera: oni su bili obuzeti ozbiljnim skrbima, da u onoj polutani ne nastrada pravednik, štu u delikatnu mase tu bojan još i povećava. Osuda je bila proglašena u nedjelju o podne. Osamnaest optuženika bilo je riješeno, a četiri samo biva: Danilo Mudrić, braća Joso i Iliju Budije i Ante Marin bili su priznati krivima zločina težke tjelesne ozlede u sm. Š. 134 kz. i osudjeni prva dvojica na 3, treći na 2 i četvrti na 1½ god. težke tamnica.

Utamničeni ključari. Početkom ovoga mjeseca stupila je u krijept neka nova nareda po kojoj se ključari tamnica preveć obtereni službom. U 25½ sati nepristane službe prosti su samo 3 sata, i baš 1 sat za doručak, a 2 sata za ručak. Sigurni smo da čovjek u nikakvoj službi na svetu ne obavlja 25½ sati službe uzastopice. Ta i najprostij radnik imade 3 puta na dan počinak, a noć prospava mirno pod svojin krovom i dobro je plaćen. Dočim ključari, uz najtežu službu, veliku odgovornost i pogibelj živila, plaćeni su mizerno, skoro kao i gradske pometaci, tako da jedva sebi i obitelji mogu užahraniti parom. Do danas je bila služba kako tako podnosišiva, ali ova nova nareda naredba učinila je ključare pravim utamničenicima. Ta ni fizička snaga čovjeka nije u stanju izdržati tako težku službu. Mislimo s toga da će se nadleže vlasti maktuti, i imajući male milosrdja prama blednjinu ključarima, tako težku službu dokuniti.

Pazar za kupovanje konja i tovarnih životinja sa strane vojništva sledi će u Šibeniku dne 11. travnja u 8 sati jutrom, u Skradin dne 12. ov. mj. u 7 sati jutrom, a na Konjevarnju dne 12. o. mj. u 10 sati jutrom.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavač i odgovorni urednik Josip Drezga.

Javna zahvala.

Podpisana, da izpuni dužnost harnosti u težkoj i žalostnoj prigodi prerane i nećećivane smrti svoga supruga

Antuna Vranješ-a c. k. višeg mjernika, koja se desila u Šibenskoj bolnici dne 27. marca, gdje je pojoknik kod svoga znanca začelio počasni odzvajanjem; dužna je da se najčujstvenije zahvali veleučenom gosp. dr. F. Colombanu, jer nije žalio truda, nebi li pojoknika izbavio od smrti. Prečasni svećenik don Ivan Bajšić i čestni smrtonosni krepljak iz Šibenika, Veoma blagodar veleučenjem g. St. Simiću, c. k. kot. školskom nadzorniku, jer istog dana uz pripomoč upravitelju g. Belimaniću, učitelju g. Novaku, te c. k. višeg mjernika Pasiniću, priredio pozive zanimanjim u Šibeniku i Zadru, a meni u golemu tuž olakhoti toli težki posao. Od srca zahvaljujući vlastima, koje su dne 29. sudjelovalo sprovođu, naime c. k. počasni glavarstvu, c. k. okružnom sudu, c. k. kot. školskim vjeću, uglednoj občini, svim c. k. vojničkim vlastima, c. k. uredi učiteljima, a poštarskom uredu, c. k. glavnom carinarskom i pučkih škola u Šibeniku, te učiteljskom društvu kotaru Šibenskog.

Jos jednom svima od srca hvala.

U SPLITU, 4. travnja 1910.

Gjermana ud. Vranješ rođ. Rossi.

o Minlos Ševom Prabu za Pranje

Kav šib i on, visi na tom Milijon

veći poznati i uvaženi kemičar industrije sapuna gosp. Dr. C. DEITE u Berlinu, da posjeduje veliko svojstvo pranja

veće od sapuna ili sode i sapuna.
bez da djeluje stetno na rublje.

Minlos Šev prah za pranje je prema tome najbolje

sredstvo za pranje rublja; štiti laneno tkanje mogući najboljim načinom, **šetrino** je i daje sjajnu bljeđicu i podpunu bezmirisnost.

Zamotak od ½ kg. stoji samo 30 filira.
Dobiva se u drogerijama, trgovinama kolonijalne robe i sapuna.

Engros kod L. Minlos, Beč I., Mülkerbastei 3.

13-14

Lahka zaslužba za svakog.
4 do 10 kruna

zaradi dnevno kroz prodaju jednog za svakog neobodno potrebitog predmeta. Sa ljeće Vaš adresu: u k tomu priloženih 75 filira u poštanskim bilježama i dostaviti će Vam se uzorci i prošteći.

Tvrđka F. P., 208 Beč, VII. Maria-Hilferstrasse 76.

13-13

Hrvati i Hrvatice!

■ ■ Pomozite Družbu ■ ■
Sv. Ćirila i Metoda

■ ■ ■ 5500 ■ ■ ■

vjerodostojno popraćene svjedočiće hrvatski i privatnika dokazuju da

**Kaiserovi
pršni karamelli**

(su tri jelo)

Kašalj

nahladu, hunjaviču, katar i grčeviti kašalj najbolje odstranjuju.

Jedan omot 20 i 40 filira.

Jedna kutija 60 filira.

22-24 Na prodaju drži:

Carlo Ruggeri, Vinko Vučić drogerija u Šibeniku.

Hotel „DINARA“

sa restoranom

Šibenik o o o kod kazališta preuzeo je podpisani, te ga preuređio, obskrbiši ga sasvim novim pokutstvom i stolnim priborom.

Kako je sada u njemu uređeno, odgovara doista zahtjevima grada, pa se podpisani nadi, da će od sada unaprijed ovaj hotel postati najmilje svratiste ne samo za mjesto, nego i za vanjski svjet, tim više, što je u restoranici i domaća kuhinja, uređena na način koji posve zadovoljava.

Ciene su najumjerljive, a posluha je bez privigova.

Preporučujem se sa veleštovanjem

Niko Blažević.

9

Hrvatske narodne poslovice
uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5—, a uvezano K 6—, nabavlja se kod „Hrvatske tiskare“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Nevaljan želudac
ne može ništa podnjeti

i stanovita posljedica toga jest: pomjanične teka, bol želudca, nagon na bljuvanje, slaba probava, glavobolja itd. Sjegurnu pomoć proti tome daju:

**Kaiserovi
Paparni minckaramelji.**

Lječnički izpitano!

Oživljajuće sredstvo za probavu i jačanje želudca.

Omot 20 i 40 filira.

Na prodaju drži: 12-12

Carlo Ruggeri, Vinko Vučić
drogerija u Šibeniku.

VLADIMIR KULIĆ

Jedina hrvatska
tvornica voštanih
svieća na paru.
Šibenik (Dalmacija).

Objava.

Čast mi je javiti p. n. občinstvu, majstoru trgovcima i obrtnicima, da sam naučio, doskora otvoriti ovde, prvu ovakve vrsti na našem jugu.

Tvornica papirnatih vrećica

za trgovatu porabu.

Na to s'm se odlučio i s razloga, što se dosle iz ovakve stvari moralo naše občinstvo obraćati van pokrajine ipoduprati svojin novcem tudižu poduzeća.

Moja tvornica papirnatih vrećica biti će uređenja sasvim po zahtjevima moderne tehnike i biti će snabdijevana sa onim raznolikim materijalom, što zaseća u ovaj obrt.

Prima tomu očekujem, da će u ovom podhvatu bit izdašno podpomožen t. j. počasnom cjenjenjem, narukvama iz svih zemalja, gdje je našeg naroda.

Šibenik, 21. listopada 1909.

Ante Zorić

trgovac i posjednik.

Mreža (ribarskih)

bogato skladiste
kao i zastupstvo od

prvih svjetskih

tvornica mreža od pamuka

prve zajamčene vrsti. ■ Cena umjerena

Juraj Gamulin

11-20 u Jelsi (otok Hvar, Dalmacija).

Hrvatska

vjeresijska

banka

Podružnica

Šibenik.

Dionička glavnica

K 1,000.000

Pričuvna zaklada i pritički K 150.000.

CENTRALKA DUBROVNIK

Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel

prima uložke na knjižice u kontu ko-rent u ček prometu; ekskomptuje mjenice.

Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrednine. Devize se preuzimaju naj-kulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, sreće, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje profi gubitku kod ždribevanja. Revizija srećaka i vrednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

Zalagaonica

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebreni predmete, dragu kamijenu i t. d. uz najkulantnije uvjete.

107-53

Nikad više!

vanje liepe, mekane i nježne kože. Komad droguerijama i trgovinama parfumerije itd.

ne promjenjujem sapun, od kada Bergman o v „Steckenpferd Lilienseife“ (zasitni znak: Konj na palici) od Bergmann-a i drugi. U Tešnju na Labi upotrebljavem, jer je taj sapun najtoplji-vinski od svih medicinalnih sapuna proti kožnoj bolesti (sunčane pjegje), kao i za posješi-

9-50

Pozor! Kod podružnice za Trst, Istru i Dalmaciju

Gospodarske sveze „Ljubljani

moe se dobiti uz najpovoljnije cene i uvjete svakovrstnog dobrog i svježeg živeža, brašna najglasovitijih mlinova, te krumpira, zelja, graha i umjetnih gnojiva.

Tvrđka je od novog ljeta uvela škont od 2% na svu robu bez razlike, za fakture izplativate kroz 30 dana, a to da olakšoti trgovcima knjigovodstvo.

Podupirati Gospodarsku svezu, patriotska je dužnost svakog našeg trgovca. Cjenike i uzorce šalje se badava na zahtjev.

Ravnatelj i vodja:

S. H. Škerl, Trst.

19.II.

Svoj svome!

Važno za svakoga!

Gustav Marko

Centrala: Via Giulia br. 20. Telefon br. 1950.

Telefon br. 1950.

Tekuci račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladiste stakala prostih, apaniranih i za ures.

Veliki izbor predmeta za ljekarne, drogerije, porculansko i zemljano

sudje, ocakline, staklarije, svjetiljke itd.

Veličine kolikoće naročitih tvari u ocaklini, porculani.

Ciene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalju se cjenici badava.

Dopravljivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim

našim trgovcima.

26.II.

Prva parna tvornica za bojadisanje, pranje i kemičko čišćenje odjela na suho

M. DOMIĆA

Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemičko čišćenje kao: obična, uresna, za šelinu, kazalište i plesove. Osim toga zastore, proštrake, rukavice od kože itd., razumije se sve u cijelini čisti se na strojem „UNIVERSAL“.

Isto tako parno bojadisanje gore navedenih predmeta.

Preporuča se svakome ovo zgodno i koristno poduzeće.

Za Šibenik prima i predaje:

JULIO RAGANZINI

Glavna ulica.